

СТАЛА ЕКОНОМІКА

УДК 332.146:620.91

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.13268480>

Організаційно-економічні механізми впровадження відновлюваної енергетики в Україні

Милославський Владислав Владиславович,

аспірант кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Черкаського національного університету Імені Богдана Хмельницького,
18031, м. Черкаси, бульвар Шевченка 81, Україна,
myloslavskiy91@gmail.com

ORCID <https://orcid.org/0009-0001-4249-6003>

Прийнято: 19.07.2024 | Опубліковано: 08.08.2024

Анотація: *Мета статті* – розглянути організаційно-економічні механізми впровадження відновлюваної енергетики в Україні. *Методологічну основу* дослідження складають методи збирання й порівняння інформації, а також аналізу, синтезу та узагальнення. Застосування цих методів дозволило автору здійснити комплексне дослідження законодавчої й нормативної бази впровадження відновлюваної енергетики в Україні, економічних інструментів та організаційних структур, що впливають на розвиток цього сектору. *У результатах* зазначено, що з економічного погляду відновлювані джерела енергії можуть стати ефективним засобом стимулювання інноваційної та ділової активності в національних економіках, створення нових робочих місць і збільшення доходів від імпорту обладнання. Зауважено, що основними перешкодами розвитку відновлюваної енергетики в нашій країні є недостатнє

інвестиційне забезпечення через нестабільність умов діяльності для інвесторів у сфері відновлюваної енергетики. У висновках зазначено, що організаційно-економічні механізми впровадження відновлюваних джерел енергії в Україні мають критичне значення для сталого розвитку енергетичного сектору країни. Основними складовими цих механізмів є державна підтримка, інвестиційні стимули, регуляторні реформи та поліпшення інфраструктури. Реалізація державних ініціатив, таких як «зелені» тарифи та податкові пільги, є ключовою для залучення інвесторів і капіталу у відновлювані джерела енергії. Окрім того, розробка нових нормативних актів, що зменшать адміністративні бар'єри та підвищать прозорість сектору, є критично важливою для створення сприятливого інвестиційного середовища. Важливу роль також відіграє впровадження інноваційних технологій і підвищення ефективності наявних енергетичних систем, а розвиток інфраструктури для інтеграції відновлюваних джерел енергії забезпечує стабільність і надійність електропостачання. Співпраця з міжнародними організаціями та запозичення передового досвіду інших країн можуть значно прискорити процес впровадження відновлюваних джерел енергії.

Ключові слова: енергетична політика, фінансові стимули, інвестиційні механізми, регуляторні стратегії, стійкий розвиток.

Organizational and economic mechanisms of renewable energy implementation in Ukraine

Vladyslav Myloslavskiy,

Graduate student of the Department of Economics and International Economic
Relations of the Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,

18031, Cherkasy, blvd. Shevchenko 81, Ukraine,

myloslavskiy91@gmail.com

ORCID <https://orcid.org/0009-0001-4249-6003>

Abstract: *The purpose* of the article is to consider the organizational and economic mechanisms of the implementation of renewable energy in Ukraine. **The methodological** basis of the research in this work is the methods of collecting and comparing information, as well as analysis, synthesis and generalization. The application of these methods allowed the author to carry out a comprehensive study of the legislative and regulatory framework for the implementation of renewable energy in Ukraine, economic instruments and organizational structures that affect the development of this sector. **The results** indicate that from an economic point of view, renewable energy sources can become an effective means of stimulating innovation and business activity in national economies, creating new jobs and increasing revenues from equipment imports. It was noted that the main obstacles to the development of renewable energy in our country are insufficient investment support due to the instability of business conditions for investors in the field of renewable energy. **The conclusion** states that organizational and economic mechanisms for the introduction of renewable energy sources in Ukraine are of critical importance for the sustainable development of the country's energy sector. The main components of these mechanisms are state support, investment incentives, regulatory reforms and infrastructure improvements. The implementation of government initiatives, such as green tariffs and tax incentives, is key to attracting investors and capital to renewable energy sources. In addition, the development of new regulations that reduce administrative barriers and increase the transparency of the sector is critical to creating a favorable investment environment. An important role is also played by the introduction of innovative technologies and increasing the efficiency of existing energy systems, and the development of infrastructure for the integration of renewable energy sources ensures the stability and reliability of electricity supply. Cooperation with international organizations and borrowing the best experience of other countries can significantly speed up the process of introducing renewable energy sources.

Keywords: *energy policy, financial incentives, investment mechanisms, regulatory strategies, sustainable development.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах стрімкого розвитку світової економіки та зростання загрози зміни клімату все більшої актуальності набуває питання впровадження відновлюваних джерел енергії. Україна, яка має значний потенціал у цій сфері відновлюваних джерел енергії, стикається з необхідністю створення ефективних організаційно-економічних механізмів підтримки та стимулювання розвитку цієї галузі. Розробка таких механізмів є ключовим фактором для забезпечення сталого економічного зростання, енергетичної незалежності та зменшення впливу на навколишнє середовище.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впровадження відновлюваної енергетики в Україні було предметом уваги багатьох вітчизняних дослідників. Так, І. Приходько, В. Ігнатишин та Ю. Приходько [1] розглянули розвиток відновлюваної енергетики в Україні й світі та дослідили сучасні тенденції впровадження альтернативних джерел енергії. Автори визначили основні переваги «зелених» методів генерації енергії та підкреслили, що частка відновлюваних джерел є високою в країнах зі сприятливими кліматичними умовами й гідроенергетичними ресурсами. Також науковці розглянули перспективи управління енергозбереженням і обговорили шляхи переходу України на альтернативну енергетику під час відновлення після війни.

У статті О. Чумаченко [2] аналізується роль відновлюваних джерел енергії в електроенергетичному балансі України. Дослідження підкреслює важливість розвитку «зеленої» енергетики для підвищення енергоефективності й енергетичної незалежності країни. Розглянуто законодавчі ініціативи, зокрема зміни до законів, спрямовані на стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел. Зазначено, що Україна показала значний прогрес у розвитку сонячної енергетики та увійшла в десятку світових лідерів за темпами впровадження «зеленої» енергетики.

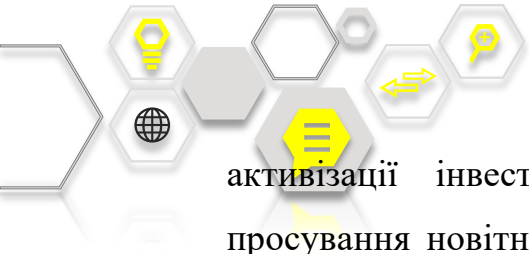

Однак війна росії проти України значно ускладнила ситуацію, викликавши серйозні проблеми для компаній, які генерують «зелену» електроенергію, через недофінансування й проблеми з нормативно-правовою базою.

Правові особливості розвитку відновлюваної енергетики в Україні в умовах воєнного стану вивчає й М. Кузьміна [3]. Дослідниця зазначає, що в Україні ще недостатньо регулюються ефективні моделі організації відновлюваної енергетики, такі як енергетичні кластери й кооперативи. Особливу увагу приділено біоенергетичному сектору, де необхідний спеціальний регуляторний підхід для оптимального використання біомаси. Пропонується створення енергетичних кластерів, які об'єднують біоенергетичні проєкти з сільськогосподарськими ініціативами та іншими проєктами для комплексного відновлення регіонів і забезпечення енергетичних потреб.

І. Олексів та А. Дрібнюк [4] досліджують інструменти інвестування у відновлювану енергетику в Україні, яка є ключовою для боротьби зі зміною клімату. Автори вказують на виклики, з якими стикається цей сектор, та наголошують на необхідності соціальної відповідальності компаній для досягнення цілей сталого розвитку. Підкреслено важливість нових інноваційних інструментів, зокрема «зелених» облігацій, які мають переваги в законодавчому забезпеченні та ліквідності.

Г. Пудичева [5] досліджує стан розвитку української енергетики, вказуючи на негативні тенденції, такі як висока частка викопних джерел енергії, низька частка відновлюваних джерел і висока залежність від імпорту енергії. Уряд визначив за мету до 2035 року підвищити частку відновлюваних джерел до 25% у загальному постачанні первинної енергії. Для цього підприємствам необхідно підвищувати енергетичну ефективність і впроваджувати проєкти з відновлюваної енергетики, але більшість із них обмежені у фінансуванні. В Україні наразі використовуються лише три основні інструменти підтримки відновлюваних джерел: «зелені» тарифи, податкові пільги та пільговий режим приєднання до мережі. Однак для

активізації інвестицій необхідно розширити інструменти державного просування новітніх технологій, удосконалити нормативно-правову базу та посилити громадську активність щодо екологізації виробничих процесів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на численні дослідження проблем відновлюваної енергетики, деякі аспекти залишаються недостатньо висвітленими, зокрема вимагають додаткового аналізу організаційно-економічні механізми впровадження відновлюваної енергетики в Україні.

Формулювання цілей статті. Мета статті – розглянути організаційно-економічні механізми впровадження відновлюваної енергетики в Україні. Для досягнення цієї мети було здійснено дослідження законодавчої та нормативної бази впровадження відновлюваної енергетики в Україні, аналіз економічних інструментів та організаційних структур, що впливають на розвиток цього сектору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відновлювана енергія – це енергія, що генерується за допомогою ресурсів, які швидко відновлюються через безперервні природні процеси [1]. З економічного погляду, нетрадиційні відновлювані джерела енергії можуть стати ефективним засобом стимулювання інноваційної та ділової активності в національних економіках, створення нових робочих місць і збільшення доходів від імпорту обладнання.

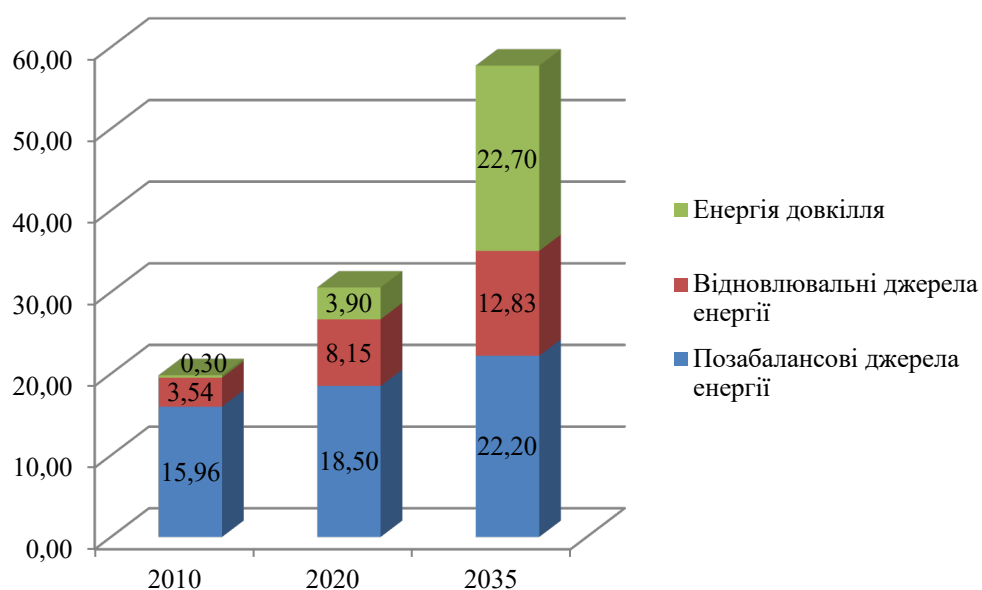
З часів здобуття незалежності Україна має значні досягнення у сфері розвитку «зеленої» енергетики. У 2021 році країна увійшла до ТОП-10 держав світу за темпами розвитку цієї галузі, а у 2020 році посіла п'яте місце серед європейських країн за темпами розвитку сонячної енергетики. Станом на початок 2022 року в цю сферу було вкладено 12 млрд дол. США, що дало змогу виробляти 9,656 ГВт електроенергії. Найбільші потужності зосереджені в сонячних електростанціях, які на перше півріччя 2021 року генерували 6 351 МВт (у 2014 році цей показник був лише 411 МВт). Вітроелектростанції мають потужність 1 593 МВт (426 МВт – у 2014 році), а сонячні електростанції домогосподарств мають потужність 933 МВт (лише 2 МВт – у 2015 році).

Електростанції на біомасі, малі гідроелектростанції та біогазові електростанції мали у 2021 році потужність понад 100 МВт. Таким чином, найбільше зростання показали сонячні електростанції, а найменше – малі гідроелектростанції (з 80 МВт до 118 МВт) [2, с. 42].

У 2021 році частка відновлюваних джерел енергії у виробництві електроенергії в Україні становила 8%. Подальший розвиток «зеленої» енергетики передбачено в Енергетичній стратегії України на період до 2035 року [6]. Відповідно до цього документа, частка відновлюваних джерел в енергетичному міксі країни має становити 12% у 2025 році, 17% – у 2030 році та 25% – у 2035 році (рис. 1).

Рисунок 1

Прогнозовані показники розвитку використання альтернативних та відновлюваних джерел енергії (далі – АВДЕ), млн у. п. тон/рік

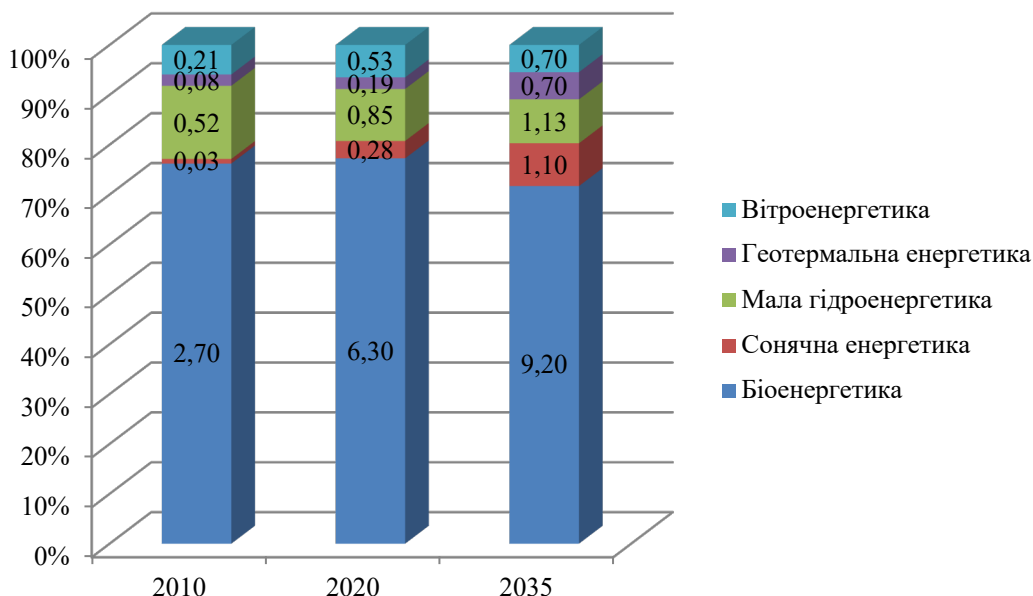
Джерело: складено автором за матеріалами джерела [6]

Головними та найперспективнішими напрямками розвитку відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ) в Україні є вітрова енергетика,

сонячна енергетика, біоенергетика, гідроелектрична енергетика та геотермальна енергетика (рис. 2).

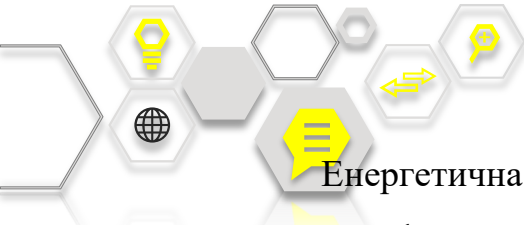
Рисунок 2

Прогнозовані показники найперспективніших напрямів розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні, млн у. п. тон/рік

Джерело: складено автором за матеріалами джерела [6]

У січні 2022 року Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективність) представило для громадського обговорення проєкт Національного плану дій із розвитку відновлюваної енергетики до 2030 року (НПД ВЕ 2030). Мета цього проєкту – досягти 27% споживання енергії з відновлюваних джерел до 2030 року. Зокрема, у секторі енергетики планується досягти 25% споживання енергії з відновлюваних джерел, у секторі опалення та охолодження – 35%, а в транспорті – 14% [7]. План також включає заходи, спрямовані на забезпечення збалансованого розвитку відновлюваної електроенергетики, теплоенергетики та використання ВДЕ в транспортному секторі.

Енергетична стратегія передбачає виконання цих завдань у три етапи:

I. Реформування енергетичного сектору (до 2020 року). Метою цього етапу було збільшення частки відновлюваних джерел енергії до 11% в кінцевому споживанні (8% від загального постачання первинної енергії) через стимулювання розвитку сектору та залучення інвестицій.

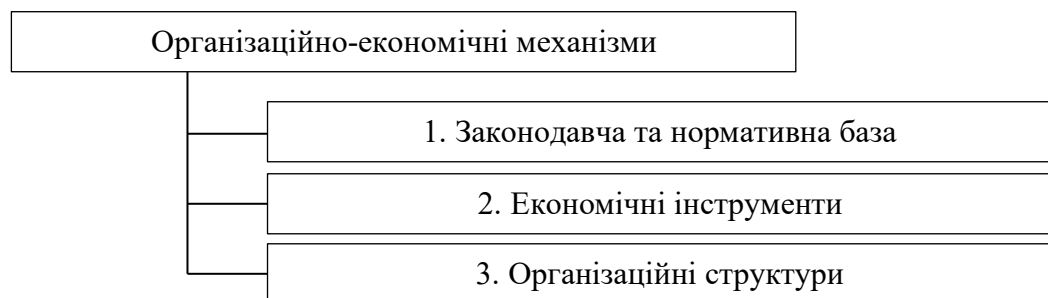
II. Оптимізація та інноваційний розвиток енергетичної інфраструктури (до 2025 року). На цьому етапі заплановано інтенсивне залучення інвестицій у сектор відновлюваних джерел енергії, стимулювання енергопостачання на місцевому рівні та виробництво енергетичного устаткування.

III. Забезпечення сталого розвитку (до 2035 року). Цей етап передбачає збільшення використання відновлюваних джерел енергії до 25% від загального постачання первинної енергії для досягнення декарбонізації та екологізації енергетичних процесів.

Впровадження відновлюваної енергетики в Україні вимагає комплексного підходу, що включає різні організаційно-економічні механізми (рис. 3).

Рисунок 3

Організаційно-економічні механізми впровадження відновлюваної енергетики в Україні

Джерело: власна розробка автора

Розглянемо детальніше кожен елемент.

1. Законодавча та нормативна база:

– законодавство: прийняття та адаптація законів, що сприяють розвитку відновлюваної енергетики. Йдеться про закони щодо «зелених» тарифів,

підтримки інвестицій у відновлювані джерела енергії та закони, що регулюють зобов'язання зі скорочення викидів парникових газів;

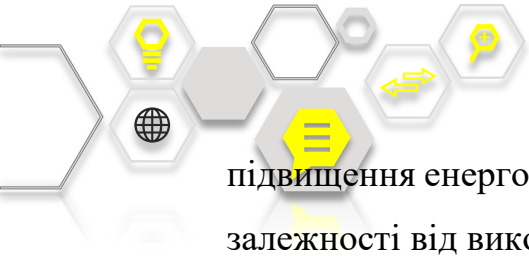
– нормативні акти: встановлення стандартів для відновлюваної енергетики, сертифікація технологій та процесів, а також створення механізмів контролю та звітності.

Законодавча та нормативна база – це основа для розвитку відновлюваної енергетики в Україні, що допомагає створити сприятливе середовище для інвесторів і забезпечити інтеграцію відновлюваних джерел енергії в енергетичну систему країни.

Варто зазначити, що попри військові дії, в Україні триває розвиток відновлюваної енергетики, яка є пріоритетним напрямом державної економічної політики. Це сприяє досягненню енергетичної незалежності та відповідає прагненню країни стати повноправним членом європейського співтовариства. Відповідно, останнім часом запроваджуються активні зміни в законодавстві в межах європейського зеленого курсу.

Чинне законодавство України у сфері відновлюваної енергетики охоплює такі закони, як Закон України «Про електроенергетику», Закон України «Про енергозбереження», Закон України «Про альтернативні види пального», Закон України «Про альтернативні джерела енергії», Закон України «Про ринок електричної енергії», Закон України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», Закон України «Про зелені аукціони» та інші [8, с. 12]. Крім цього, варто згадати й підзаконні нормативно-правові акти та міжнародні договори, ратифіковані Україною.

У контексті євроінтеграційних намірів України, глобальної проблеми зміни клімату та потреби в заміні застарілої й екологічно небезпечної енергетичної інфраструктури, а також залежності від імпортованих енергоносіїв, конструктивна енергетична політика має сприяти розвитку й швидкому впровадженню відновлюваної енергетики. Це передбачає

підвищення енергоефективності, скорочення енергоспоживання та зменшення залежності від викопного палива.

Також на законодавчому рівні досі залишаються неврегульованими або недостатньо врегульованими ефективні форми організації функціонування об'єктів відновлюваної енергетики, які застосовуються в усьому світі, зокрема на регіональному рівні. До таких форм належать енергетичні кластери, енергетичні кооперативи та екоіндустріальні парки [3, с. 609]. Правовий статус цих форм потребує подальших наукових досліджень та законодавчих змін.

2. Економічні інструменти відіграють ключову роль у розвитку відновлюваної енергетики, забезпечуючи фінансову підтримку та стимули для інвесторів. Це охоплює:

- фінансові стимули: надання податкових пільг, субсидій та грантів для підтримки проєктів у сфері відновлюваної енергетики;
- інвестиційні механізми: створення умов для залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій, включаючи випуск «зелених» облігацій;
- тарифні стимули: запровадження стимулювальних тарифів для виробників відновлюваної енергії, які забезпечують економічну вигоду від інвестування у відновлювані джерела.

Нині в Україні уряд здійснює безпосередній вплив на інвестиції в енергетичну сферу за допомогою трьох основних інструментів:

1. «Зелені тарифи». Цей механізм, що був закріплений законодавчо з 2009 року, поширюється на електроенергію, вироблену з використанням відновлюваних джерел енергії. Держава через державне підприємство «Енергоринок» купує таку електроенергію в підприємств. «Зелені тарифи» діють до 31 грудня 2029 року.

2. Податкові пільги. Відповідно до статті 197 п. 16 Податкового кодексу України, операції з ввезення на територію України устаткування, обладнання, матеріалів, пов'язаних із виробництвом і використанням альтернативних видів пального та відновлюваної енергії, звільнені від оподаткування [9].

3. Пільговий режим приєднання до електричної мережі об'єктів відновлюваної енергетики. Перші кроки спрямовані на спрощення процедур приєднання та введення об'єктів в експлуатацію. Однак інвестори все ще стикаються з технічними складнощами, а також часовими та фінансовими ризиками.

Хоча ці інструменти є ефективними на етапі інтеграції альтернативної енергетики в господарську практику, для подальшого розвитку цієї сфери на сучасному етапі необхідно впровадження тендерної системи. Це дасть змогу виробникам отримати право на продаж певного обсягу електроенергії за найнижчою пропонованою ціною на аукціоні, яка має бути меншою за ціну, визначену чинною системою стимулювання відновлюваної енергетики.

У практиці впровадження відновлюваної енергетики в Україні корисним може стати досвід європейських країн, які вже досить тривалий період успішно застосовують різноманітні економічні інструменти (табл. 1).

Таблиця 1

Економічні інструменти стимулювання енергоефективності в ЄС

№ за/п	Інструмент	Опис
1	Фінансування та гранти	ЄС забезпечує фінансування через програми, такі як «Горизонт Європа», для підтримки досліджень та інновацій у сфері енергоефективності.
2	Фінансові інструменти	Залучення приватних інвестицій у проекти з енергоефективності через використання позик, гарантій та інших форм фінансової підтримки.
3	Податкові пільги та знижки	Надання податкових кредитів або знижок компаніям і приватним особам, які інвестують у технології та матеріали, що покращують енергоефективність.
4	Схеми обов'язкових сертифікатів енергоефективності	Енергетичні компанії повинні досягати певних стандартів енергоефективності або купувати сертифікати в інших компаній, які перевищили ці норми.
5	Контракти на енергосервіс (ЕСКО)	Постачальники енергосервісів інвестують у заходи з підвищення енергоефективності на об'єктах клієнтів і отримують винагороду з економії енергії.
6	Тарифи на енергоспоживання	Регулювання тарифів, включаючи диференційовані тарифи, які заохочують споживання енергії в періоди поза піковими навантаженнями.

Джерело: створено автором за джерелом [10, с. 139]

Ці інструменти створюють комплексний підхід до підвищення енергоефективності в ЄС. Їх впровадження в Україні може допомогти покращити енергоефективність, зменшити витрати на енергію та сприяти сталому розвитку енергетичного сектору. Зокрема, адаптація фінансових інструментів, податкових пільг, систем сертифікації та енергосервісних контрактів може підтримати реалізацію енергоефективних проєктів і підвищити інвестиційну привабливість України в цій сфері.

3. Критично важливими для ефективного впровадження відновлюваної енергетики в Україні є організаційні структури (табл. 2).

Таблиця 2

Основні організаційні структури для впровадження відновлюваної енергетики в Україні

№ за/п	Категорія	Опис
1	Регуляторні органи	В Україні має бути зміцнено регуляторні органи, відповідальні за контроль і координацію діяльності у сфері відновлюваної енергетики. Це передбачає розробку стандартів, моніторинг виконання законодавства та забезпечення відповідності міжнародним вимогам.
2	Фінансові установи	Важливо сформувати спеціалізовані фінансові установи або фонди, які будуть надавати кредити, гранти та інші фінансові інструменти для підтримки проєктів відновлюваної енергетики. Це може включати створення «зелених» банків або фондів.
3	Консультаційні та науково-дослідні організації	Організації, що займаються науковими дослідженнями та розробками, мають працювати над вдосконаленням технологій та методик у сфері відновлюваної енергетики. Вони можуть також надавати консультаційні послуги для компаній та інвесторів.
4	Партнерства між державним і приватним секторами	Формування партнерств між урядом і приватними компаніями сприятиме реалізації великих проєктів у сфері відновлюваної енергетики. Це може охоплювати публічно-приватні партнерства для інвестицій і реалізації інфраструктурних проєктів.
5	Міжнародна співпраця	Налагодження співпраці з міжнародними організаціями та іншими країнами для обміну досвідом, технологіями й фінансовими ресурсами допоможе прискорити розвиток відновлюваної енергетики в Україні

Джерело: власна розробка автора

Зауважимо, що створення «зеленої» банківської системи є ключовим напрямом трансформації глобальної фінансової архітектури в сучасних умовах. Це зумовлено тим, що перехід до «зеленої» економіки вимагає значних фінансових ресурсів, формування нових інституційних структур на фінансовому ринку, переспрямування фінансових потоків і впровадження нових фінансових інструментів.

Сьогодні в Україні діє Урядова програма з енергоефективності, започаткована у 2016 році. У реалізації цієї програми активно беруть участь державні банки, зокрема ПАТ «Ощадбанк», ПАТ «Укргазбанк», ПАТ «Укрексімбанк» та ПАТ «ПриватБанк» [11, с. 31]. Використовуючи бюджетні кошти, вони надають так звані «теплі» кредити для об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) та фізичних осіб.

Державний акціонерний банк «Укргазбанк» позиціонує себе як «зелений» банк, активно фінансуючи проєкти у сфері чистої енергетики, енергоефективності та скорочення викидів парникових газів. Як лідер «зеленого» фінансування та екологічної свідомості в Україні АБ «Укргазбанк» виділив 35% свого кредитного портфеля на екологічні проєкти, що підтримують відновлення енергетики та енергоефективні модернізації. У 2023 році банк збільшив портфель проєктів сталого розвитку на 550 млн грн. З 2016 року банк реалізував понад 900 великих проєктів у цій сфері [12]. АБ «Укргазбанк» є однією з перших фінансових установ в Україні, що впроваджує міжнародні стандарти екології, соціальної відповідальності та корпоративного управління (ESG), дотримуючись екостратегії протягом п'яти років, підтверджуючи успіх, популярність та ефективність «зеленого» банкінгу в Україні.

Важливо також зазначити, що неурядова підтримка розвитку відновлюваної енергетики в Україні охоплює:

– програми прямого фінансування ВДЕ. До них належать програма USELF, пряме кредитування ЄБРР, програма «Чисте виробництво», інвестиційний фонд NEFCO [5, с. 464];

– програми фінансування ВДЕ із залученням посередників. Це програма «Розвиток муніципальної інфраструктури» Європейського інвестиційного банку, програми Світового банку і Міжнародної фінансової корпорації, Німецько-Український фонд;

– співфінансування проєктів відновлюваної енергетики: Фонд чистих технологій, Всесвітній екологічний фонд.

Основними перешкодами для розвитку відновлюваної енергетики в нашій країні є недостатнє інвестиційне забезпечення. Головною причиною недостатності інвестицій є нестабільність умов діяльності для інвесторів у сфері відновлюваної енергетики, що знижує їх впевненість у перспективах та мотивацію до вкладень.

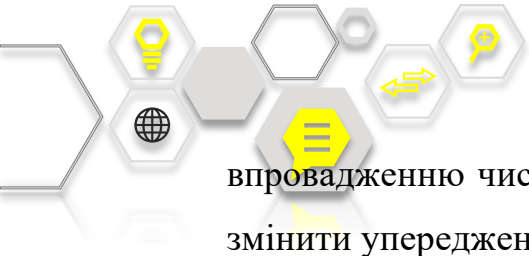
Оптимізація капіталовкладень у відновлювану енергетику формує сучасний енергетичний ландшафт, відкриваючи інвесторам і компаніям нові можливості для підвищення ефективності та стабільності [13, с. 28]. Роль технологій, глобальні зміни в усвідомленні кліматичних проблем, великомасштабні проєкти та сприятливі політичні умови створюють новий контекст для інвестицій у відновлювану енергетику.

Для успішного залучення інвестицій у відновлювану енергетику в Україні, на думку Г. Пудичевої [5], необхідно:

– посилити державну підтримку через податкові пільги для підприємств, спростити процедури підключення до енергосистеми, зменшити кількість дозвільних процедур та запровадити тендерні системи для конкурентного ціноутворення;

– розширити обізнаність про фінансування, створивши інформаційні ресурси для підприємств;

– заохотити місцеві громади, посилити соціальну відповідальність підприємств та екологізацію виробничих процесів, що сприятиме

впровадженню чистих технологій. Інформаційні кампанії можуть допомогти змінити упередження щодо вартості відновлюваної енергії.

Українському бізнесу вже зараз необхідно створювати інвестиційно привабливі проекти, орієнтуючись на екосистеми та енергетику, яка має потенціал для експорту до країн ЄС [14, с. 33].

О. Чигрин, А. Хорунжий, Є. Коваленко та Я. Корнієнко [15] зазначають, що масштабний розвиток «зеленої» генерації в Україні стане можливим за умови реалізації кількох кроків:

- потрібно включити в державну стратегію плани зі впровадження технологій накопичення енергії, встановити амбітні цілі щодо частки відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) і зниження викидів CO₂;
- важливо проводити міжнародні комунікаційні кампанії для залучення іноземних інвесторів і впроваджувати ринкові механізми, такі як «зелені» аукціони;
- потрібна підтримка для розвитку біомаси, відновлюваного водню, гібридних електростанцій та місцевих енергетичних ініціатив.

Висновки. Отже, організаційно-економічні механізми впровадження відновлюваних джерел енергії в Україні відіграють важливу роль у забезпеченні сталого розвитку енергетичного комплексу країни. Ключовими елементами цих механізмів є державна підтримка, інвестиційні стимули, регуляторні зміни та покращення інфраструктури. Ефективна реалізація державних програм, таких як «зелені» тарифи та податкові пільги, є ключем до стимулювання інвесторів та залучення капіталу у відновлювані джерела енергії. Також вирішальне значення для забезпечення сприятливого інвестиційного середовища має розробка нових нормативних актів, які зменшують адміністративні бар'єри та підвищують прозорість у секторі.

Впровадження інноваційних технологій та підвищення ефективності наявних енергетичних систем також є невід'ємною частиною організаційно-економічних механізмів. Важливим елементом є розвиток інфраструктури для

інтеграції відновлюваних джерел енергії в енергомережу, що сприяє стабільності та надійності електропостачання. Співпраця з міжнародними організаціями та запозичення передового досвіду інших країн може значно сприяти прискоренню процесу впровадження відновлюваних джерел енергії.

Однак для досягнення успіху варто враховувати такі соціально-економічні аспекти, як створення робочих місць, розвиток персоналу та підтримка місцевих ініціатив. Важливо, щоб ці механізми не лише сприяли збільшенню частки відновлюваних джерел в енергетичному балансі України, а й приносили економічну вигоду суспільству та навколишньому середовищу. Таким чином, цілісний підхід до організації та економічного управління галуззю є запорукою успішного переходу до сталого енергетичного майбутнього.

Список використаних джерел

1. Приходько І., Ігнатишин В., Приходько Ю. Особливості розвитку відновлюваної енергетики в Україні та світі. *Економіка та суспільство*. 2024. №62. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-62-47
2. Чумаченко О. Роль відновлюваних джерел енергії у електроенергетичному балансі України. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2022. № 3(67). С. 39–47. DOI: 10.31732/2663-2209-2022-67-39-47
3. Кузьміна М. М. Розвиток відновлюваної енергетики в Україні в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 606–608. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-3/146
4. Олексів І. Б., Дрібнюк А. М. Аналіз сучасних інструментів інвестування у відновлювану енергетику України. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2023. № 2(9). С. 315–325. DOI: 10.23939/smeu2023.02.315
5. Пудичева Г. О. Фінансування проектів з відновлюваної енергетики в Україні. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 4(35). С. 459–465. DOI: 10.18371/fcaptp.v4i35.222480

6. Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 року № 605-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-p> (дата звернення 30.05.2024).

7. В Україні розробили план дій з розвитку «зеленої» енергетики. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3389236-v-ukraini-rozrobili-plan-dij-z-rozvitku-zelenoi-energetiki.html> (дата звернення: 31.05.2024).

8. Григорецька І. І. Правове регулювання відновлюваної енергетики: європейський та український підходи. *Морська безпека та оборона*. 2023. № 1. С. 9–15. DOI: 10.32782/msd/2023.1.2

9. Податковий кодекс України: станом на 01.01.2024. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, 15–16, 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 31.05.2024).

10. Кишакевич Б., Настьошин С. Економічні інструменти стимулювання розвитку відновлюваної енергетики та підвищення енергоефективності в ЄС. *Економічний простір*. 2024. № 190. С. 136–140. DOI: 10.32782/2224-6282/190-26

11. Луців Б., Дзюблюк О., Чайковський Я., Луців П., Чайковський Є. Роль зеленого банкінгу в забезпечення цілей сталого економічного розвитку. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. № 1(54). С. 23–36. DOI: 10.55643/fcaptp.1.54.2024.4250

12. Hall S. Sustainable Finance. The Differences Between Green Bonds, Green Loans and Sustainable Linked Loans. *SUSTAINATICS*. 2023.

13. Савченко М. В., Романець Т. П. Інвестиції у відновлювану енергетику: світові тренди та сучасні інструменти. *Бізнес Інформ*. 2024. № 3. С. 23–30. DOI: 10.32983/2222-4459-2024-3-23-30

14. Riznyk D. Perspectives for post-war recovery in Ukraine in the sphere of attracting foreign direct investments. *Економіка розвитку систем*. 2023. № 5(1). С. 31–34. DOI: 10.32782/2707-8019/2023-1-5
15. Чигрин О., Хорунжий А., Коваленко Є., Корнієнко Я. Відроджена енергетика та охорона громадського здоров'я: світові практики забезпечення синергії. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 4 (04). С. 79–85. DOI: 10.32782/2786-8141/2023-4-14